

MEMORANDUM

VOORBEREIDING ONDERZOEK POSITIONERING VAN DE COMMISSARIS VAN DE KONING ALS RIJKSORGAAN

DATUM

9 december 2022

VAN

TELEFOONNUMMER

PROVINCIE :: UTRECHT

PROVINCIE-UTRECHT.NL

Aanleiding

Op 12 september 2022 is in de vergadering van de Kring van commissarissen van de Koning afgesproken dat de commissarissen Roemer en Oosters het initiatief zullen nemen voor het opstellen van een wetenschappelijk onderbouwde notitie over de rol van de cvdK als rijksorgaan. Zij hebben vervolgens professor Solke Munnike, hoogleraar staatsrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen, gevraagd of hij bereid is deze notitie te schrijven. Uitgangspunt is dat BZK mede-opdrachtgever van het onderzoek is.

De directe aanleiding wordt gevormd door recente ontwikkelingen waarbij de rol van de cvdK als rijksorgaan/rijksheer enerzijds wordt uitgebreid, bijvoorbeeld in het stikstofdossier, bij het asielvraagstuk en door het nieuwe bestuurlijk toetredingsrecht en (sinds 2016) de benoeming van waarnemend burgemeesters, maar anderzijds lijkt te worden verkleind. Bijvoorbeeld bij de komende wijziging van de Wet veiligheidsregio's en de daaraan te koppelen operatie voor de herziening van het staatsnoodrecht. Daarnaast zijn recente onduidelijkheid over de rol als rijksorgaan/rijksheer en vragen over de vervanging van de cvdK als rijksorgaan aanleiding voor een onderzoek.

Doel

Doel van de notitie is om te komen tot (aanbevelingen voor) een heldere eigentijdse positionering van de cvdK als rijksorgaan/rijksheer. Daarbij is van belang wat de taakstelling is en wat het wettelijke kader is.

Onderzoeksbereik

1. Huidige juridische basis en kaders van het ambt van cvdK (fase 1);
2. Actuele taakinfilling ambt van de cvdK en wat zijn hiermee de ervaringen;
 - inventarisatie van en ervaringen met feitelijke invulling van de taakstelling (fase 1)
 - weging taakinfilling ten opzichte van de taakstelling (fase 2)
3. Eigentijdse positionering cvdK (fase 2).
 - waaronder: 1. mogelijke herformulering art. 1 Ambtsinstructie cvdK, 2. grensoverschrijdende samenwerking, 3. verhouding met provinciale staten en gedeputeerde staten, 4. verhouding met andere overheden en 5. risico aantasting onafhankelijke positie cvdK.

Beoogd wordt om in fase 1 van het onderzoek te komen tot een stuk dat vrij feitelijk is. Dat kan zo snel mogelijk dienen als breed gedeelde basis voor fase 2. Die biedt ruimte voor validatie en kwalificatie. Fase 2 vangt aan nadat de stuurgroep fase 1 heeft geaccordeerd.

Uitvoering

Er wordt ingezet op een wetenschappelijke objectivering van dit vraagstuk. Daarbij is het van belang om de onderzoeksvragen feitelijk te beantwoorden, waarbij ook aandacht is voor de bewegingen/ ontwikkelingen die een beperking van de rol van rijksorgaan nastreven. De 'stuurgroep' zal in ieder geval bestaan uit CvdK Oosters en CvdK Roemer. De begeleiding zal vormgegeven worden door de kabinetten Utrecht en Limburg en BZK.

Gestreefd wordt om de eerste fase van het onderzoek gereed te hebben voor de provinciale statenverkiezingen van 16 maart 2023 en de tweede fase nog in de eerste helft van 2023 gereed te hebben.